

ACC. N:R. M. 7597 : 1-22.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: f.d. Sockerbruksarbetaren .....
Sockern: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg .....

Adress: Stavstensvägen 164, Trälleborg. Födelsedag: 23/12

Ehrenbusch.	s. 1.
Trälleborgskopparportar.	s. 1.
Jättekast.	s. 1.
Bäckhästen.	s. 1.
Albäckafrun.	s. 2.
Andra övernaturliga väsen.	s. 3.
Knös - tiggare.	s. 4.
Petter Pott - spelman.	s. 5.
Mösskräddare Hansson - spelman.	s. 5.
Röka med rökelse.	s. 6.
Stål.	s. 6.
Ta psalm.	s. 6.
Höstagillen.	s. 7.
Vit bruddräkt och konfirmationsdräkt	s. 7.
Namnstag och födelsedag.	s. 7.
Väktare.	s. 8.
Picka pengar - spel.	s. 9.
Nyåret.	s. 10.
Trettondagen - stjärngossar.	s. 11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

Tjugondagen.	s. 11.
Vårfrudagen.	s. 12.
Fastlagen.	s. 13.
Påskan.	s. 14.
Valborgsmäs soafton och 1:a maj.	s. 15.
Kristihimmelsfärdsdagen.	s. 16.
Pingst.	s. 17.
Midsommar.	s. 18.
Mårten.	s. 19.
Lucia.	s. 20.
Julen.	s. 21-22.

ACC. N^o. M. 7597 : 1.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 ..... i Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ehrenbusch

ligger i kyrkan. Han var domare i Klörup. Hela hans familj ligger begravnen i kyrkan. Han körde med sina hundar på nyårsnatten Sjöströms, som bodde i Alstad, berättade för mig att de hört honom. Han ägde tvillinggården i Vemmerlov. Det var alltid nyårsnatten som han körde.

Trälleborgs kopparportar

ligger ute i havet vid 3-milsgränsen.

Jättekäst.

Ingenting.

Bäckhästen

ha de däremot talat om. Den har jag själv sett för 45 år sedan. Jag såg honom i en å, när jag var där och tog upp betor i Vemmerlov. Vi hade en lykta som hängde på en påle, för vi måste arbeta även efter mörkrets inbrott. Vi såg honom på kvällen vid 1/2 11-tiden. Hästen var v i t, och han stod på t v ä r e n i bäcken. Vi gick med detsamma. Man skulle gå hem utan att säga ett enda ord, och jag gick också hem och sa inte ett ord. Eljest hade jag blivit sjuk. Men andre talade sedan om det för min hustrun, men det var långt efteråt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7597: 2.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin.....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson.....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Albäckafrun

var en fru som höll till nere vid Albäck där som nu skogen är Gamle "Frisemannen" kunde inte köra över uatn att han tog av huvudstoden och tittade i den. Då gick det. Då försvann hon. Det var stålet som hade makt. I vanliga fall brukade hon hoppa upp och sätta sig på vagnen, om de inte tog av hjulet. En gubbe som var prångare och hämtade fisk här i Trälleborg, brukade vila sig var gång han kom dit ut, och han råkade inte ut för någonting. Det är väl femtio år sedan någon råkade ut för henne. Nu är där en ny bro. Fru Gya var en syster till Albäckafrun och hon bodde vid den andra bäcken vid Ture Truls väster om Skåre.
Historien om glaset som Hallemöllaren slog sönder har jag inte hört.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7597:3.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1860 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vättar.
har jag inte hört något om

Gastar

Inte heller hört någonting om.

Spöken.

-Jag har aldrig trott på spöken, men min hustru gick en gång vilse vid Albäck. Det var för 20 år sedan. Hon kom hem tack vare att vår son var så klar och kunde hitta.

Kyrkogrimmen

har jag hört skall finnas i flera kyrkor, inte bara i Trälleborg.

H.C. 15

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

No. 7597:4

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Anders Andersson
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Knös

gick omkring och tiggde på landsbygden. Han brukade ofta ligga i Kockagården, där Ola Svensson bodde, men han ville ligga bekvämt och bra. Knös brukade spela flöjt, när han satt på backar och gropkanter. Han gick i en hatt med band om, och han hade alltid ombundet om öronen. Hans "hem" var i Ö. Grevie. Hans mest berömda färd var nog mellan Malmö och Köpenhamn. Studenterna i Köpenhamn tog honom i en stor agnakorg och visade honom för folk. Ö. Grevie församling fick lösa ut honom för mycket pengar. Han dog på en gödselhög uppe i en gård en gång då han satt och stoppade sina strumpor.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. No. 7597:5

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Petter Pott

i Norregatan hade en lokal, där de brukade dansa. Petter Pott spelade själv fiol

Musik i Trälleborg.

-Mösskräddare Hansson spelade klarinett, men han hade inget värdshus.

ACC. N:R

Ma. 7597:6.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Anders Andersson
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Röka med rökelse.

-Så fort någon blev sjuk, så rökade de med rökelse från apoteket. Den sjuke fick ta ett lakan över sig, varefter den som skulle verkställa rökningen förde fatet, en lertallrik, 3 gånger om den sjuke. Ingen fick komma ut ur huset, och ingen fick komma in medan man rökade. Vem som helst kunde röka. Vad man behövde var ett fat, litet glöd samt rökelse. Efter rökningen satte de fatet under sängen. Rökningen upprepades 3 gånger 3 gånger.

Stål.

-De satte förr stål under dörren. När ett barn var fött, lades stål i vaggan. Det kunde vara en sax eller en kniv, och det skulle ligga där tills barnet var döpt.

Ta psalm.

-Ta psalm brukade man förr också i Trälleborg. Vinden fick blåsa i psalmboken, och den psalm som kom upp ansågs utslagsgivande.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7597:7.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Höstagillen

förekom förr på gårdarna här i Trälleborg. Höstagillena firades med dans. Flickorna och drängarna bjöds av bonden.

Vit brudräkt och konfirmationsdräkt.

-Alla som gick och läste för pastor Sjöstedt skulle ha svart konfirmationsdräkt. Konfirmanderna fick helt enkelt inte ha vit, även om de ville aldrig så gärna. På sammansätt förhöll det sig med brudklänningen. Brudarna, som Sjöstedt vigde, måste alltid uppträda i svart.

Namnsdag och födelsedag

firades inte förr som nu. De flesta voro fattiga. Fruntimren satt vid spinrocken och spann till bönderna. Som lön fick de litet fläsk, bröd och mjölk men inga pengar. De fick råg ibland för att de spann. Under sådana förhållanden blev det inte mycket över till några födelsedags - eller namnsdagsbjudningar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 7597:8.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter "elin" .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Väktare.

-I kyrkbornet satt väktare, som tötade varje kvart. De försvann för 25 år sedan. De ringde kl. 4 på morgonen och kl. 9 på kvällen. De tötade inte bara varje kvart. De skulle dessutom se till om det blev eldsvåda.

ACC. N:R.

M. 7597:9

Landskap: ..... Skåne ..... Upptecknat av: Walter "elin" .....
Härad: ..... Skytts ..... Adress: .....
Socken: ..... Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: ..... 1941 ..... Född år ..... 1870 ..... i ..... Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Picka

pengar var förr ett mycket omtyckt spel och tidsfördriv.
Allt som behövdes var en blykula och så en hög pengar, som
man kunde slå på. Vi staplade upp t.ex. 15 mynt, och alla
pengar som sedan vände sig tillföll den som slog.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7597:10.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 ..... i Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Nyåret

vakades alltid in. Alla skulle vara uppe till kl. 12. Det nya året sköts också in. Men man avlade inga nyårsvisiter på nyårsdagen. Ute på landet hade de förr mycket med nyårsbaler men inte här inne i staden. Man sökte inte förutspå framtiden, och någon som gick årsgång har jag aldrig hört talas om.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7597 ://.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg .....

✓ Trettondagen.

-Stjärngosar har jag aldrig sett några i Trälleborg.

✓ Tjugondagen.

-De gick då omkring i stugorna ute på landet men inte här inne i staden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7597:19.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress: _____
Socken: Trälleborg Berättat av: Anders Andersson
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Vårfrudagen

firades inte på annat sätt än att man sade att "3:e torsdagen i Tor träder tranan på Skånes jor". Vi åt aldrig våfflor eller gädda, inte heller kom tranan med godsaker åt oss barn, och inte heller klädde någon ut sig till trana.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7597:13.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress: _____
Socken: Trälleborg Berättat av: Anders Andersson
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Fastlägen.

-På samma gång som de slog katten ur tunnan brukade de även rida och "ta ringarna". Den som tog ringarna först blev kung, och så skulle han välja en drottning. Sedan red de omkring och visade kungen och drottningen. I Hammarlöv och alla byar här omkring slog de katten ur tunnan samt "tog ringarna". Efteråt var det dans i någon lämplig lokal.

-Hur firades fastan för övrigt?

-Vi bröt ris och satte in i vatten, men vi risade aldrig varann'. Så hade vi bullar på måndagen.

-Och pannkaka på tisdagen?

-Nej, det hade vi aldrig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 7597:14

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Påskan.

-uttrycket dymmeln känner jag till. Skärtorsdagskål eller påskgröt åt vi dock inte. Inte heller ansåg vi att det var farligt att förtära mjölkmat på långfredagen. Äggen färgades i lökslal och kaffesump. Och så rullade vi ägg på en bräda. Äggen lades i rad, och vi trillade med en treskillning. När vi rammade ett ägg var det vårt. Påskharen hörde jag aldrig talas om. Vi klädde aldrig ut oss under påskan men väl under julen /Se Julen, särskilt blad/. Påskeldar förekom inte, men på långfredagen skulle vi hålla oss i stillhet. Då voro de äldre klädda i svart, och det flaggades på halv stång, där de hade någon flaggstång.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R Me 7597:15

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Valborgsmässoafton och 1:a maj.

-Majsjungning förekom i äldsta tid, men det var före min tid.
-Var första maj den första vårdagen?
-Ja, det kan man gott säga. Då drack man mäg i benen men aldrig björksav. Inte heller tände vi upp majeldar. Första maj uppfattades som festdag, men några utflykter förekom inte den dagen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7597:16.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin.....

Härad: Skytts ..... Adress: .....

Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson.....

Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Kristihimmelsfärdsdagen

firades inte alls. Den var inte första metardagen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7597:17

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Anders Andersson
Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Pingst.

-Vid pingsten satte vi in blommor och grönt i vaser. Vi satte grönt i takbjälkarna men vi klädde inte sängarna. Barnen gav aldrig föräldrarna någon pingstkrans. Några utflykter företog vi inte. Inte heller klädde någon flicka ut sig till pingstbrud här i Trälleborg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

No. 7597:18.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 ..... i Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Midsommar.

-Vi sade bara midsommar. Lövmarknad förekom inte, men vi brukade mja inomhus. Ute i Skåren hade de majstång, och det var många som tog dit härifrån. De spelade, dansade och sålde bier och lemonad. Här i Trälleborg fanns mig veterligen inte alls majstång utom på Liljevorg, som var det enda nöjesfältet.

-Förekom inte majstång på gårdarna?

-Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. No. 7597:19.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 ..... i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Mårten

firades förr med gås eller anka plus svartsoffa. De stoppade
pölsa i gåshalsen. Däremot har jag inte hört att de hade ljus
i fönstren, men före min tid förekom det att äldermännen
hade Mårtensgillen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7597:20.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 ..... i Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Lucia

firades inte alls.

Skriv endast på denna sida!

M. 7597:21.
ACC. N.R. ....

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen.

-Vid julen förekom utklädningar. På julafton kom jultomtar. De voro klädda i gamla, stora träskor, pickelhuva och så hade de en stor stödkäpp. De kom med julklappar. Julmarknad förekom inte i Trälleborg. Vi bakade alltid själva hemma: rågbröd, och av degen som blev över bakade vi skålkakor. Skålkakorna voro stora som handen, och vi kunde baka en 20 stycken ibland. Först borstades ugnen ren, och sedan satte de in degen. Ugnen eldades med ärthalm. Vi slaktade också hemma. Var och en hade en gris. På landet hade de en tre stycken svin. Vi bryggde också juldrickat. Särskilda julbad tog vi dock inte, men vi hade julgran, som göingar kom hit ned och sålde. I granen hängdes sedan äpplen, karameller, småkakor, glitter samt mångfärgade ljus. Utanför satte vi också ett par granar eller enar. Något julträd före julgranarna har jag aldrig sett. At fåglarna satte vi upp en nek i en stång. Rummen pryddes aldrig med bonader och inte heller lade vi någon halm på golvet. Ljusen stöptes hemma. Vi köpte fårtalg och stöpte sedan själva pråsor. Till julen kom de fattiga och hämtade mat, och det fanns även de som skickade mat till dem. Julhögar förekom endast på landet förr i tiden, där de hade många tjänare. År 1882 fick jag själv en julhög i Skåre, och den utgjordes av en kavring, ett riktigt bröd, en bit fläsk, ett stycke kött men inga äpplen. Till julmiddagen hade vi fisk och gröt men inte skinka. Den äts sedan rökt. Dopp i grytan förekom inte här nere. Juldagen tillbragtes i stillhet. Här i sta'n blåstes julen in. De voro fyra stycken som brukade blåsa, bl. a. Hansson. Julen ringdes dessutom in i kyrkan, och de sköt även julafton, men det var mest utomkring på landsbygden. Julklappar förekom även i äldsta tid hemma hos oss

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7597:22.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts ..... Adress: .....
Socken: Trälleborg ..... Berättat av: Anders Andersson
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1870 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen forts. 2.

Några julklappsrim hade vi dock inte på dem. Bara namnet. Jultomten brukade komma med klapparna/Se inledningen till Julen/. Klapparna kastades aldrig in hemma hos oss. I ottan gick vi allmänt, och då hade varje människa nästan tänt ljus i fönstren. Familje- eller släktmiddag förekom inte på juldagen. Staffansgång eller Staffanssjungning förekom inte. Maten skulle stå på bordet hela julen. De skulle inte gödsla ut förrän julen var över. Vi fick aldrig ta något ljus under bordet julaftonskvällen, det ansågs medföra olycka. Någon annan speciell julvidskepelse förekom inte.

Skriv endast på denna sida!